

Riksdagens ombudsmän
Box 16327
103 26 Stockholm

Yttrande angående anmälan till JO, ert dnr 5487-2019

Bildningsnämnden har uppmanats att lämna upplysningar och yttra sig över det som förts fram i en anmälan till JO avseende ett förbud mot att bära flaggor och andra symboler i samband med ett studentfirande. Av yttrandet ska särskilt framgå hur beslutet förhåller sig till yttrandefriheten i 2 kap. 1 § regeringsformen. Berörd befattningshavare bör ges tillfälle att lämna synpunkter. Bildningsnämnden överlämnar härmed sitt yttrande till JO.

Händelseförlopp

Rektor på Birgittaskolan har blivit tillfrågad om elever får ha flaggor eller symboler på studentdagen 2019. Rektor har diskuterat frågan med elevhälsoteamet och kommit fram till att medhavda flaggor eller andra symboler inte kommer att vara tillåtna på studentdagen vid tillfället då eleverna springer ut på en scen för att därifrån firas av publik. Varje grupp stannar på scenen ca 2-3 minuter innan de går ner och nästa grupp elever springer ut på scenen. Rektor har via e-post informerat sitt ställningstagande till övrig personal. Det är delar av detta meddelande till personalen som anmälaren har bifogat sin anmälan till JO.

Yttrandefrihet

Enligt regeringsformen är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet. Yttrandefriheten är alltså fastslagen i grundlag men även i Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Denna yttrandefrihet gäller självklart även elever. JO har i flera beslut tagit ställning till frågor om yttrandefrihet för elever. Bland annat har JO uttalat att förbud mot användande av svenska flaggan strider mot yttrandefriheten om inte förbudet är orsakat av ordningsskäl. Som framgår nedan är Birgittaskolan en skola som har haft problem med att säkerställa elevernas rätt till trygghet och studiero. Rektors syfte med förbudet mot att använda flaggor och andra symboler under en mycket kort tid på studentdagen har därför varit att dels garantera elevernas och de besökandes trygghet och säkerhet dels att

upprätthålla ordningen under det s.k. utspringet. Rektors beslut kan därför inte anses strida mot yttrandefriheten.

Rektors synpunkter

Rektor på Birgittaskolan har getts tillfälle att lämna synpunkter. Rektorn anför följande.

Studentdagen består av flera forum där eleverna och skolan får möjlighet att visa sin glädje av att ha nått målen för sin utbildning. Ett av dessa forum är när eleven tillsammans med sin klass springer ut genom dörren på skolan, upp på en ramp på skolgården, och står med sin klass, exponerad för en folkmassa bestående av familj, släkt, vänner och allmänhet, på en uppbyggd scen. Detta forum varar ca 2-3 minuter av studentdagen. Det är under detta forum som jag bedömt att trygghet och säkerhet inte går att garantera utifrån risk för konflikter, våld, hat och otrygghet, både från åskådare, men också från gruppen på scenen då många olika nationaliteter finns representerade. Skolan arbetar kontinuerligt med att bemöta främlingsfientlighet och intolerans med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. I just detta forum, under 2-3 minuter på studentdagen, där en stor del av folkmassan består av andra personer än skolans elever, är en aktiv insats att yttra sin glädje på annat vis än med en flagga. Skolan har tidigare år också mötts av besvikelse från mor- och farföräldrar som på grund av flaggor inte kunnat se sitt barnbarn och heller inte kunnat fotografera då flaggorna tagit överhand. I detta forum är det viktigt att ta hänsyn till allas lika rätt att synas och yttra sin glädje, vilket inte kan tillgodoses om elever skymms av flaggor. Skolan vill också poängtera att möjligheten att vifta med en flagga, att fotograferas med en flagga eller liknande, ges i direkt anslutning till detta forum då eleven går ned från rampen och möts upp av släkt, vänner och familj på skolgården. Även innan detta forum på rampen och scenen, kan eleverna använda flaggor under till exempel frukost, studentfotografering, på sina flak, under sina promenader och så vidare. Så även alla andra dagar under elevens tre år på gymnasieskolan.

Vidare kan tilläggas att Birgittaskolan under 2016 har haft tillsynsbesök av Skolinspektionen. Skolinspektionen kritiserade skolans arbete med trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt förutsättningar för lärande och trygghet. Skolinspektionen bedömde att skolan behövde vidta kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med de allvarliga och omfattande brister som fanns i verksamheten. Skolinspektionen förelade Linköpings kommun att vid vite av 1 200 000 kronor vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister, se bilaga. Ett begränsat förbud mot flaggor och andra symboler på studentdagen var en sådan åtgärd.

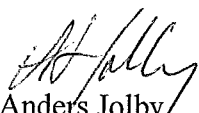
Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser bildningsnämnden att rektors beslut att förbjuda flaggor och andra symboler under en mycket begränsad tidsperiod under studentdagen 2019 får anses vara befogat med hänsyn till ordningsskäl och kan inte anses ha påverkat elevernas yttrandefrihet. Detta särskilt med beaktande av de problem som skolan arbetar med, inte minst sedan Skolinspektionens tillsynsbesök, för att upprätthålla en

skola som präglas av trygghet för alla elever. Den information som kommit eleverna till del angående förbudet kunde emellertid ha varit tydligare vad gäller syftet med förbudet samt dess omfattning.

Bildningsnämnden har delegerat yttrande och svar till JO till förvaltningschef, se bilagd delegationsordning. Yttrandet tas upp för kännedom på bildningsnämndens sammanträde den 12 december 2019.

På bildningsnämndens vägnar

Anders Jolby
Förvaltningschef

Bilagor

Beslut från Skolinspektionen 2016-12-20, dnr 43-2015:8974
Bildningsnämndens delegationsordning, se A:7

Kopia till Birgittaskolans enhetschef och aktuell rektor